

COCHRANE

Hva er effekten av dren for personer med idiopatisk normaltrykkshydrocefalus?

Å få operert inn et dren gir trolig bedre funksjonsnivå og øker trolig ganghastigheten hos personer med idiopatisk normaltrykkshydrocefalus.

Therese Kristine Dalsbø

Seniorrådgiver

Nasjonal kompetansetjeneste for læring og mestring innen helse (NK LMH)

Marita S. Fønhus

Seniorforsker

Nasjonal kompetansetjeneste for læring og mestring innen helse (NK LMH)

Mirjam Lauritzen

Prosjektleder

Samvalgssenteret, Universitetssykehuset Nord-Norge

Hydrocephalus

Hydrocefalus

Shunt

Dren

Sykepleien Forskning 2024;19(97770):e-97770

DOI: [10.4220/Sykepleienf.2024.97770](https://doi.org/10.4220/Sykepleienf.2024.97770)

Det er uklart om dren har effekt på kognitiv funksjon og uønskede hendelser, eller om det påvirker livskvaliteten. Det viser en Cochrane-oversikt.

Hva sier forskningen?

I systematiske oversikter samles og vurderes tilgjengelig forskning. I denne systematiske Cochrane-oversikten var spørsmålet: «Hva er effekten av dren sammenliknet med intet dren hos personer som har idiopatisk normaltrykkshydrocephalus?»

Resultatene viser at

- dren trolig øker antallet som opplever bedre funksjonsnivå
- dren trolig øker ganghastigheten
- dren muligens øker gangfunksjonen
- vi ikke vet effekten av dren på uønskede hendelser, livskvalitet eller kognitiv funksjon

Resultattabell 1. Effekt av dren

Hva skjer?	Uten dren	Med dren	Tillit til resultatet ¹
Funksjonsnivå Dren øker trolig antallet som opplever bedre funksjonsnivå i dagliglivet sammenliknet med ikke å få dren.	268 per 1000 pasienter	557 per 1000 pasienter (351 til 887)*	 Middels
Uønskede hendelser Vi vet ikke effekten av dren på dette utfallet fordi vi har svært liten tillit til resultatet.	Vi rapporterer ikke tall vi har svært liten tillit til.		 Svært liten
Livskvalitet Vi vet ikke effekten av dren på dette utfallet fordi vi ikke har forskningsresultater.	Vi rapporterer ikke tall når det ikke finnes forskning.		

* Tallene i parentes viser feilmarginen (95 prosent konfidensintervall) – et mål på hvor usikkert resultatet er på grunn av tilfeldigheter.

¹ Tilliten til resultatet handler om hvor trygg vi kan være på at resultatet gjenspeiler virkeligheten.

Resultattabell 2. Effekt av dren

Hva skjer?	Hvor stor er forskjellen?	Tillit til resultatet ¹	Tallene bak
Ganghastighet Dren øker trolig ganghastigheten sammenliknet med ikke å få dren.	 Moderat	 Middels	0,62 SMD ² økt ganghastighet (0,24 til 0,99)*
Gangfunksjon Dren gir muligens en liten bedring i gangfunksjon sammenliknet med ikke å få dren.	 Liten	 Liten	Tallene var ikke rapportert på en slik måte at de kunne slås sammen i en metaanalyse, men begge studiene rapporterte om en liten forbedring.
Kognitiv funksjon Vi vet ikke effekten av dren på dette utfallet fordi vi har svært liten tillit til resultatet.	Vi rapporterer ikke tall vi har svært liten tillit til.		 Svært liten

* Tallene i parentes viser feilmarginen (95 prosent konfidensintervall) – et mål på hvor usikkert resultatet er på grunn av tilfeldigheter.

¹ Tilliten til resultatet handler om hvor trygg vi kan være på at resultatet gjenspeiler virkeligheten.

² SMD = *standardized mean difference*. SMD er brukt fordi primærstudiene har målt utfallene på ulike måter. Når vi forenkler tolkningen av SMD, er 0,2 en «liten effekt», 0,5 er en «moderat effekt» og 0,8 er en «stor effekt».

Bakgrunn

Idiopatisk normaltrykkshydrocefalus (iNPH) er en tilstand der spinalvæsken rundt hjernen og i hjernens hulrom ikke blir godt nok drenert. Det fører til at hulrommene forstørres, og at hjernen kan bli skadet. Personer som får denne tilstanden, er ofte over 60 år. Symptomene kjennetegnes ved økende gangvansker, kognitiv svikt – demens – og urininkontinens.

«En såkalt shuntoperasjon er per i dag det eneste behandlingstilbudet i Norge.»

For personer med iNPH finnes det få medisinske behandlingsalternativer. For de som ønsker behandling av tilstanden, er en såkalt shuntoperasjon per i dag det eneste behandlingstilbudet i Norge. Under en shuntoperasjon blir det operert inn et dren fra hodet til bukhulen, slik at spinalvæsken fra hjernens hulrom blir bedre drenert.

For pasienter med iNPH og deres pårørende er det utviklet et eget samvalgsværktøy som er tilgjengelig hos [Helsenorge](#).

Hva er denne informasjonen basert på?

Forfatterne av Cochrane-oversikten gjorde et søk i aktuelle forskningsdatabaser i februar 2023. De fant fire randomiserte kontrollerte studier med til sammen 140 personer.

Alle disse brukte *crossover*, som betyr at deltakerne havner i to ulike grupper, der én får tiltaket umiddelbart, mens de resterende i kontrollgruppen får tiltaket på et senere tidspunkt. De som havnet i kontrollgruppen, fikk stort sett tiltaket tre til seks måneder etter de som fikk tiltaket umiddelbart.

Tabell 3. PICO

PICO	Hva søkte oversiktsforfatterne etter?	Hva fant oversiktsforfatterne?
Populasjon	Hvem er disse personene? Kjønn, alder, grad av problem eller utfordring?	For å bli inkludert måtte deltakerne være over 60 år og ha oppfylt kriterier for både symptomer og trykk i hjernen. I tillegg måtte andre mulige diagnoser være utelukket.
Tiltak og sammenlikning	Hva slags tiltak og sammenlikninger var de interessert i?	Alle ulike former for dren var relevante, og kontrollgruppen måtte enten ikke få behandling eller placebodren.
Utfall	Hvilke utfall var relevante?	Relevante kategorier av utfall var følgende: <ul style="list-style-type: none">• gangfunksjon• kognitiv funksjon• urinfunksjon• uførhet• livskvalitet• uønskede hendelser
Setting	Hvilke land, hvilken helsesetting?	Alle studiene var utført i spesialisthelsetjenesten. Det var en felles multisenterstudie fra Sverige, Canada og USA. I tillegg var det tre studier utført i Sverige, Storbritannia og Japan.
Tillit til resultatet	De brukte GRADE for å vurdere tilliten til seks av resultatene fra oversikten.	Det var kun tre av de fire inkluderte studiene som rapporterte tall som kunne benyttes i metaanalysene. Tilliten ble trukket på grunn av svakheter i de inkluderte studiene, få deltakere og brede konfidensintervaller.

Systematisk oversikt

I systematiske oversikter søker man etter og oppsummerer studier som svarer på et konkret forskningsspørsmål. Studiene blir funnet, vurdert og oppsummert ved å bruke en systematisk og forhåndsbeskrevet fremgangsmåte. Les mer her: [Cochrane Consumer Network](#)

Tillit til resultatet (GRADE)

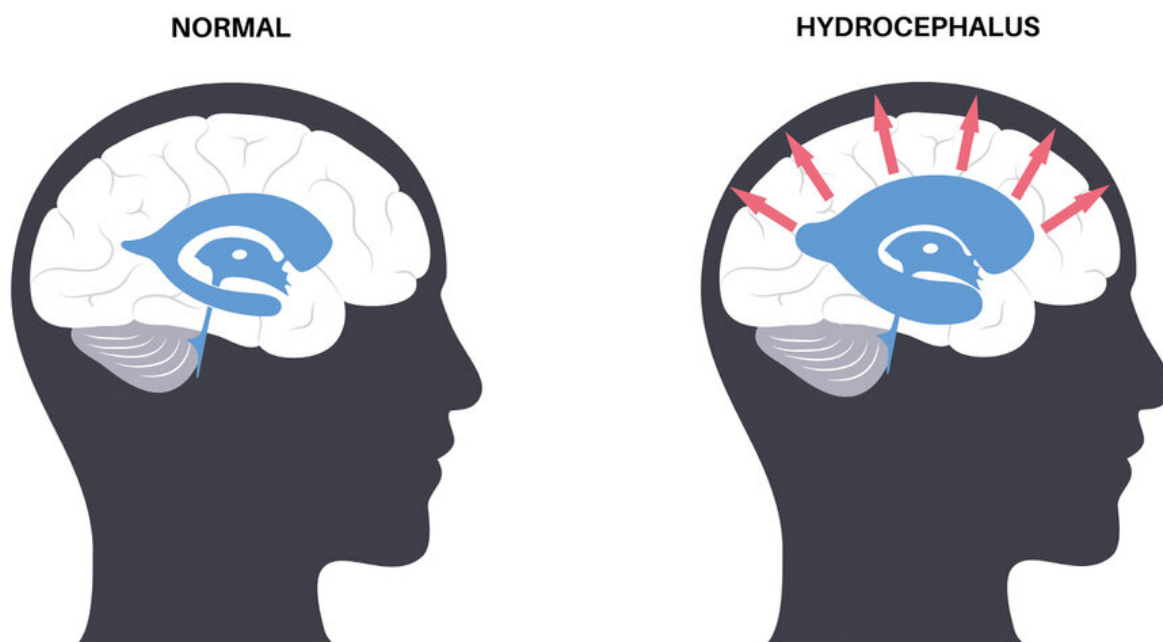
Når vi oppsummerer studier og presenterer et resultat, er det viktig å si noe om hvor mye tillit vi kan ha til dette. Det handler om hvor trygg vi kan være på at resultatet gjenspeiler virkeligheten. **GRADE** er et system vi bruker for å kunne bedømme tilliten til resultatet. I GRADE vurderer vi blant annet

- hvor godt studiene er gjennomført
- om studiene er store nok
- om studiene er like nok
- hvor relevante studiene er
- om alle relevante studier er fanget opp

Kilde

Pearce RKB, Gontsarova A, Richardson D, Methley AM, Watt HC, Tsang K. Shunting for idiopathic normal pressure hydrocephalus. Cochrane Database Syst Rev. 2024; (8):CD014923. DOI: [10.1002/14651858.CD014923.pub2](https://doi.org/10.1002/14651858.CD014923.pub2)

Les hele artikkelen her: [Shunting for idiopathic normal pressure hydrocephalus](#)

HOS ELDRE OVER 60 ÅR: Idiopatisk normaltrykkshydrocefalus er en tilstand der spinalvæsken rundt hjernen og i hjernens hulrom ikke blir godt nok drenert. Det fører til at hulrommene forstørres, og at hjernen kan bli skadet. *Illustrasjon: Pikovit / Shutterstock / NTB*